

Наредба № 26

от 23 април 2009 г.

за финансовите институции

(Издадена от Българската народна банка,
обнародвана в „Държавен вестник“, бр. 36 от 15 май 2009 г.)

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Предмет

Чл. 1. С тази наредба се определят:

1. редът и необходимите документи за вписване и заличаване на финансовите институции по чл. 3, ал. 1 от Закона за кредитните институции (ЗКИ) в/от регистъра на Българската народна банка (БНБ) по чл. 3, ал. 2 ЗКИ;
2. изискванията към дейността на финансовите институции и предоставяните от тях отчети в БНБ.

Изискване за регистрация

Чл. 2. (1) Лице с търговска регистрация на територията на Република България, което възнамерява да извършва дейност като финансова институция, трябва да отговаря на изискванията по чл. 3а ЗКИ и да бъде вписано в регистъра по чл. 3, ал. 2 ЗКИ (регистъра), преди да започне извършване на дейност като финансова институция.

(2) Чуждестранна финансова институция, която ще осъществява дейност на територията на Република България чрез клон или директно, се вписва в регистъра при наличие на условията на чл. 24 и 27 ЗКИ.

Регистър

Чл. 3. (1) Българската народна банка води регистър на финансовите институции по чл. 3, ал. 1 ЗКИ.

(2) В регистъра по ал. 1 се посочват следните данни за финансовите институции:

1. регистрационен номер на вписване на финансовата институция;
2. единен идентификационен код (ЕИК) на юридическото лице;
3. наименование и правно-организационна форма на юридическото лице;
4. седалище, адрес на управление, адрес и лица за кореспонденция;

5. извършваните дейности по чл. 2, ал. 2, т. 2, 6–8, 10–12 и по чл. 3, ал. 1, т. 2 и 3 ЗКИ;

6. заличаване от регистъра и основанието за това.

(3) Регистърът е публичен, достъпен по електронен път и се актуализира въз основа на предоставените от финансовите институции данни.

Капитал

Чл. 4. (1) Минимално необходимият внесен капитал за вписване на финансова институция в регистъра е в размери, както следва:

1. когато финансовата институция ще извършва дейност по чл. 2, ал. 2, т. 8, 10–11 и по чл. 3, ал. 1, т. 2 ЗКИ – 50 000 лв.;

2. когато финансовата институция ще извършва дейност по чл. 2, ал. 2, т. 2, 6, 7 и 12 и по чл. 3, ал. 1, т. 3 ЗКИ – 250 000 лв.

(2) Вноските до минимално необходимия капитал по ал. 1 са парични.

(3) Финансовата институция е длъжна по всяко време да поддържа капитал в размер не по-малък от посочения в ал. 1, т. 1, съответно т. 2.

Изисквания за квалификация, професионален опит и репутация

Чл. 5. (1) Лице, което управлява и представлява финансова институция, трябва да:

1. има висше образование;

2. има най-малко 3 години опит в областта на икономиката, правото, финансите, информатиката;

3. не е осъждано за умишлено престъпление от общ характер, освен ако не е реабилитирано;

4. не е било през последните 2 години член на управителен или контролен орган или неограничено отговорен съдружник в дружество, когато то е прекратено поради несъстоятелност, ако са останали неудовлетворени кредитори;

5. не е лишено от право да заема материалноотговорна длъжност;

6. не е включено в списъка по чл. 5, ал. 1 от Закона за мерките срещу финансиране на тероризма.

(2) Изискванията по ал. 1, т. 3–6 се прилагат и за физическите лица, които пряко или косвено притежават квалифицирано дялово участие в капитала на финансова институция.

(3) Изискванията по ал. 2 се прилагат и за лицата, които по закон представляват юридическите лица, притежаващи пряко или косвено квалифицирано дялово участие в капитала на финансова институция.

Глава втора
**РЕД И ДОКУМЕНТИ ЗА ВПИСВАНЕ В РЕГИСТЪРА.
ОТКАЗ И ЗАЛИЧАВАНЕ**

Документи за вписване в регистъра

Чл. 6. (1) За да бъде вписано в регистъра, лице с търговска регистрация на територията на Република България, което възнамерява да извършва дейност като финансова институция, подава до БНБ писмено заявление и регистрационен формуляр по образец на БНБ.

(2) Заявлението по ал. 1 съдържа фирмата, седалището и адреса на управление на заявителя и посочване на дейностите по чл. 2, ал. 2, т. 2, 6–8, 10–12 и по чл. 3, ал. 1, т. 2 и 3 ЗКИ, които възнамерява да извършва. Към заявлението се прилагат следните документи относно заявителя:

1. заверен препис от устава или дружествения договор;
2. доказателства, че е внесен изискуемият капитал по чл. 4, съответстващ на дейността, която заявителят възнамерява да извършва като финансова институция;
3. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър като акционерно дружество, дружество с ограничена отговорност или командитно дружество с акции и ЕИК на заявителя;
4. списък на акционерите/съдружниците;
5. списък на лицата, които притежават пряко или косвено квалифицирано дялово участие в капитала на заявителя, и документите, удостоверяващи, че тези лица притежават необходимата квалификация, професионален опит и репутация;
6. списък на лицата, които управляват и представляват заявителя, и документи, удостоверяващи, че тези лица притежават необходимата квалификация, професионален опит и репутация;
7. финансови отчети – баланси, отчети за доходите, доклади на одиторите (когато е приложимо) за последните две години дейност на юридическото лице;
8. документ за платена надзорна такса по чл. 17;
9. списък с адресите, където възнамерява да извършва дейност като финансова институция.

(3) За лицата, които управляват и представляват заявителя, към заявлението се прилагат следните данни и документи:

1. имена и лични данни по документ за самоличност, националност, постоянен и настоящ адрес;
2. попълнен въпросник – декларация за квалификация, професионален опит и репутация по образец на БНБ;
3. свидетелство за съдимост или друг аналогичен документ, в случай че физическото лице не е български гражданин;

4. заверен препис от диплома за завършено образование;
5. декларация, удостоверяваща спазването на изискванията по чл. 5, ал. 1, т. 4–6;

6. удостоверение за липса на данъчни и осигурителни задължения.

(4) За всяко физическо лице, което пряко или косвено притежава квалифицирано дялово участие в капитала на заявителя, към заявлението се прилагат следните данни и документи:

1. данните, документите и декларациите по ал. 3, т. 1, 3, 5 и 6;

2. попълнен въпросник – декларация за квалификация, професионален опит и репутация по образец на БНБ;

3. декларация за произхода на средствата, с които са придобити акциите, съответно дяловете в капитала.

(5) За всяко юридическо лице, което притежава пряко или косвено квалифицирано дялово участие в капитала на заявителя, към заявлението се представят следните данни и документи:

1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър;

2. заверен препис от устава/дружествения договор и други документи по учредяването на дружеството;

3. финансови отчети – баланси, отчети за доходите, доклади на одиторите (когато е приложимо) за последните 2 години на юридическото лице;

4. удостоверение за липса на данъчни и осигурителни задължения;

5. декларация за произхода на средствата, с които са придобити акциите, съответно дяловете в капитала;

6. данните, документите и декларациите по ал. 3, т. 1, 3, 5 и 6 за лицата, които по закон представляват юридическото лице;

7. попълнен въпросник-декларация по ал. 4, т. 2 с данни за юридическото лице.

(6) В случаите, когато заявителят възнамерява да включи в кръга на основната си дейност извършването и на дейност по чл. 2, ал. 2, т. 8, буква „б“ ЗКИ по безкасов начин и в наличност, към заявлението се представят следните допълнителни данни и документи:

1. списък на лицата, които ще извършват сделки с чуждестранна валута, с данни и документи за тези лица, както следва:

а) имена и лични данни по документ за самоличност, националност, постоянен и настоящ адрес;

б) документи и декларации по чл. 5, ал. 1, т. 3–6;

в) документ за завършено образование, сертификат за придобита допълнителна квалификация във връзка с извършваните сделки;

2. удостоверение, издадено от съответната регионална дирекция на вътрешни-

те работи, че помещенията по посочените адреси на дейност отговарят на изискванията на Наредба № I-171 от 2001 г. за организацията и контрола по обезпечаването на сигурността на банките и небанковите финансови институции (ДВ, бр. 70 от 2001 г.; изм., бр. 68 от 2004 г.).

(7) Българската народна банка може да изисква представянето и на допълнителни документи, необходими за удостоверяване на изискванията по закона и по тази наредба.

(8) Ако представените документи са нередовни или е необходима допълнителна информация, БНБ уведомява заявителя, като определя срок за отстраняване на нередовностите и/или за предоставянето на допълнителна информация.

Регистрация. Удостоверение за регистрация

Чл. 7. (1) Българската народна банка вписва финансовата институция в регистъра в 30-дневен срок от получаване на заявлението и необходимите документи, удостоверяващи спазване на изискванията по чл. 4–6.

(2) За вписването в регистъра финансовата институция представя информацията по чл. 6, ал. 3, т. 2, ал. 4, т. 2 и ал. 5, т. 7, както и регистрационния формуляр в електронен вид, след което БНБ издава удостоверение.

(3) Българската народна банка вписва в регистъра по чл. 3, ал. 2 ЗКИ чуждестранна финансова институция, за която е била уведомена от компетентния орган на изпращащата държава, че възнамерява да извършва дейност чрез клон или директно на територията на Република България и за която е приложено удостоверение по чл. 24 ЗКИ.

Отказ за регистрация

Чл. 8. (1) Българската народна банка отказва вписване в регистъра на лице, което възнамерява да извършва дейност като финансова институция, когато:

1. капиталът на заявителя не отговаря на изискванията на тази наредба;
2. лицата, които управляват и представляват заявителя, не отговарят на изискванията на тази наредба;
3. лицата, които притежават квалифицирано дялово участие в капитала на заявителя, не отговарят на изискванията на тази наредба;
4. заявителят не е представил необходимите данни и документи или представените съдържат непълна, противоречива или невярна информация;
5. не са изпълнени други изисквания на тази наредба.

(2) Отказът за вписване в регистъра се мотивира писмено.

Заличаване на регистрация

Чл. 9. (1) Българската народна банка заличава финансовата институция от регистъра по нейно искане, когато:

1. е взето решение за прекратяване на дейностите по чл. 2, ал. 2, т. 2, 6–8,

10–12 и чл. 3, ал. 1, т. 2 и 3 ЗКИ;

2. е взето решение за прекратяване на юридическото лице;

3. е налице намаляване на съотношението по чл. 13, ал. 1;

4. са налице други обстоятелства.

(2) В случаите по ал. 1 финансовата институция прилага съответни документи в потвърждение и връща издаденото удостоверение за вписване в регистъра.

(3) Българската народна банка заличава финансовата институция от регистъра, когато:

1. в срок 6 месеца от вписване в регистъра не започне да извършва дейността, за която е регистрирана при БНБ;

2. престане да отговаря на изискванията за вписването в регистъра или не изпълнява други изисквания на тази наредба;

3. е представила невярна информация или неверни документи, въз основа на които е извършено вписването;

4. не изпълнява задълженията си по ЗКИ или актовете по прилагането му или други нормативноустановени изисквания за осъществяване на дейността;

5. не изпълнява задълженията си, свързани с предоставянето на информация пред Централния кредитен регистър, или нарушава правилата за неговото ползване;

6. извършва сделки и операции, свързани с изпиране на пари или в нарушение на Закона за мерките срещу изпирането на пари и актовете по прилагането му.

(4) Лице, което е заличено от регистъра, не може да извършва дейност като финансова институция.

(5) В случай на заличаване от регистъра по ал. 3 лицето може да подаде ново заявление за вписване не по-рано от 6 месеца от заличаването му от регистъра.

Уведомяване за промени след вписване в регистъра

Чл. 10. Финансовата институция уведомява в 15-дневен срок БНБ за всяка промяна в информацията и документите, представени във връзка с вписването в регистъра, като прилага и заверени копия от документите, удостоверяващи промяната. Регистрационният формуляр и въпросниците – декларации за управляващите и представляващите, съответно за лицата, притежаващи квалифицирано дялово участие, съдържащи нови обстоятелства, се представят само в електронен вид.

Съхранение на данните

Чл. 11. Българската народна банка съхранява всички документи, представени на хартиен носител и в електронен вид от финансовите институции за вписването им в регистъра и за заявените промени, в срок 5 години от датата на заличаване от регистъра на съответната финансова институция.

Глава трета
**ИЗВЪРШВАНЕ НА ДЕЙНОСТ ИЗВЪН ТЕРИТОРИЯ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

Издаване на удостоверение по чл. 25 ЗКИ

Чл. 12. (1) За издаване на удостоверение по чл. 25, ал. 2 ЗКИ финансовата институция със седалище в Република България подава писмено заявление до подуправителя на БНБ, ръководещ управление "Банков надзор", към което прилага документите по чл. 25, ал. 1 ЗКИ.

(2) Когато за установяване наличието на условията за издаване на удостоверение или отказ е необходима допълнителна информация, БНБ може да поиска представянето ѝ от заявителя, от банката-майка или от всяка от банките, които съвместно притежават финансовата институция, като определи срок за представяне.

(3) Българската народна банка разглежда документите и се произнася по заявлението по ал. 1 в едномесечен срок.

(4) Българската народна банка издава исканото удостоверение при едновременното наличие на условията по чл. 25, ал. 2 ЗКИ.

(5) Когато не са спазени изискванията по ал. 4, БНБ отказва издаването на удостоверение по чл. 25, ал. 2 ЗКИ.

(6) Удостоверението се изпраща на компетентния орган на страната-членка, където финансовата институция ще извършва дейност чрез клон или директно. Екземпляр от удостоверението или от отказа да се издаде удостоверение се изпраща на заявителя.

Глава четвърта
**ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ДЕЙНОСТТА НА ФИНАНСОВАТА
ИНСТИТУЦИЯ**

Изисквания към основната дейност

Чл. 13. (1) Основна дейност на финансова институция е налице, когато относителният дял на дейностите по чл. 2, ал. 2, т. 2, 6–8, 10–12 и по чл. 3, ал. 1, т. 2 и 3 ЗКИ е не по-малко от 50 на сто от общата дейност на юридическото лице съгласно финансовите отчети.

(2) Съотношението по ал. 1 се изчислява на база нетни приходи от основна дейност спрямо приходи от общия обем дейност или балансовата стойност на актива, съответстващ на основната дейност, спрямо общата сума на активите.

(3) За новоучредено дружество съотношенията по ал. 2 се изчисляват въз основа на данни за финансовите отчети за първите шест месеца дейност.

(4) При намаляване на съотношението по ал. 1 финансовата институция уведомява БНБ за това обстоятелство.

(5) Ако обстоятелството по ал. 1 не е налице повече от 6 месеца, БНБ заличава финансовата институция от регистъра по своя инициатива, освен ако заличаването вече не е било поискано от финансовата институция.

Изисквания за правила и информация

Чл. 14. (1) Финансовата институция е длъжна да приеме и прилага вътрешни правила за управление на дейността си, които включват:

1. ясна организационна структура и разпределение на отговорностите;
2. ефективни процедури за установяване, управление, контрол и докладване на рисковете, на които е изложена или може да бъде изложена финансовата институция;
3. подходящи механизми за вътрешен контрол, включително надеждни и ефективни административни и счетоводни процедури.

(2) Финансовата институция, която извършва дейностите чл. 3, ал. 1, т. 3 ЗКИ, е длъжна да приеме и прилага вътрешни правила и общи условия към договорите с клиенти, които задължително съдържат:

1. данни за общите разходи по кредита (такси, комисиони и други разходи, пряко свързани с договора за кредит) и за обективните критерии, въз основа на които тези разходи могат да се изменят;
2. лихвения процент, изразен като годишен лихвен процент, метода за изчисляване на лихвата, както и условията, при които може да се променя лихвата до пълното погасяване на кредита;
3. условията и разходите при предсрочно погасяване на кредита.

(3) Изискванията по ал. 2 се прилагат съответно и при извършване на дейност по чл. 2, ал. 2, т. 6 ЗКИ.

(4) Общите условия по ал. 2 и 3 се обявяват в помещенията, до които клиентите имат достъп, а по възможност и в електронен вид.

(5) При предоставяне на потребителски кредити към договорите с клиенти се прилагат изискванията на Закона за потребителския кредит.

(6) Условията по договорите с клиенти се формулират ясно и по разбираем за клиентите начин.

(7) Финансовата институция, извършваща дейност по чл. 2, ал. 2, т. 6 и по чл. 3, ал. 1, т. 3 ЗКИ, представя в БНБ правилата и общите условия по ал. 2 и 3 в 30-дневен срок от вписването ѝ в регистъра, съответно от тяхната промяна.

(8) Финансовата институция, която е задължено лице по Закона за мерките срещу изпирането на пари, представя в БНБ копие от утвърдените от председателя на Държавна агенция „Национална сигурност“ вътрешни правила за мерките срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма в 30-дневен срок от тяхното утвърждаване, съответно от утвърждаването на приети промени в тях.

Изисквания за отчетност

Чл. 15. (1) Всяка финансова институция изготвя и представя в БНБ:

1. финансови отчети по форма и съдържание, определени от БНБ, до 10-о число на месеца, следващ отчетното тримесечие;

2. годишни финансови отчети (индивидуални и/или консолидирани), заверени, ако е приложимо, от регистриран одитор, до 30 април на годината, следваща отчетната; финансовите институции представят като неразделна част от годишния си финансов отчет и доклада за дейността на дружеството, както и доклада на независимия одитор, ако е приложимо.

(2) Финансовите институции съхраняват най-малко 5 години цялата счетоводна и друга информация и документи относно осъществяваната от тях основна дейност по чл. 2, ал. 2, т. 2, 6–8, 10–12 и/или по чл. 3, ал. 1, т. 2 и 3 ЗКИ, включително по сключените договори. Срокът за съхранение на документите, свързани със сключените договори, тече от датата на прекратяване на отношенията по тези договори.

Глава пета **КОНТРОЛ**

Проверки за верността на данните

Чл. 16. (1) Органите за банков надзор при БНБ могат да извършват проверки, включително на място, за верността на съставяните и представяни в БНБ отчети, правила, общи условия, както и проверки на всяка друга информация по тази наредба и ЗКИ.

(2) Българската народна банка може да изисква от финансовите институции сведения и документи с цел да бъдат установени всички обстоятелства от значение за отчетността пред БНБ или друга информация от значение за осъществяването от БНБ контрол за прилагането на тази наредба.

(3) При извършване на проверките на място на финансовите институции органите за банков надзор при БНБ разполагат с правомощията по чл. 80 ЗКИ.

(4) Лицата, оправомощени от подуправителя на БНБ, ръководещ управление „Банков надзор“, могат за целите на контрола по ал. 1–3 да изискват допълнителни сведения относно правния статут и дейността на финансовите институции.

Такси

Чл. 17. Българската народна банка събира такса за административните разходи, свързани с разглеждането на заявленията за вписване в регистъра – 3000 лв.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§1. Тази наредба се издава на основание чл. 3а, ал. 3 и §13 от Закона за кредитните институции. Наредбата е приета с Решение № 53 от 23.IV.2009 г. на Управителния съвет на Българската народна банка.

§2. Тази наредба отменя Наредба № 26 от 2006 г. за финансовите къщи (ДВ, бр. 7 от 2007 г.; изм и доп., бр. 19 от 2007 г.).

§3. Заварените при влизане в сила на тази наредба финансови къщи, лицензирани от БНБ, подават заявление пред БНБ и документите по чл. 6, ал. 1, ал. 3, т. 2, ал. 4, т. 2, ал. 5, т. 7, за да бъдат вписани в регистъра.

§4. Учредените по реда на закона за Българската банка за развитие Фонд за капиталови инвестиции и Национален гаранционен фонд се вписват в регистъра служебно.

§5. Заварените финансови институции подават заявление за регистрация до 30.IX.2009 г.

§6. Заварените при влизане в сила на тази наредба кооперации по §12 ЗКИ се вписват в регистъра въз основа на удостоверение от министъра на земеделието или оправомощено от него лице за съответствие с изискванията на Постановление № 343 от 30 декември 2008 г. на Министерския съвет и продължават дейността си по реда, установен от Министерския съвет.

§7. Финансовите институции, регистрирани до 31.V.2009 г., представят първите отчети по чл. 16, ал. 1, т. 1 към 30.VI.2009 г.

§8. Подуправителят на БНБ, ръководещ управление „Банков надзор“, може да издава указания по прилагането на тази наредба.